D3 · ARTIKEL · 3 MINUTER

För det barnet finns ingen träning på tisdag

Familjen har inte råd med fotboll, dans eller gymnastik. Då finns ingen annan plats där kroppen får arbeta, och nästa planerade rörelse i det barnets liv ligger flera år bort.

> **DET KORTA SVARET**
>
> För de flesta barn är förskolan ett komplement till rörelsen. **För det här barnet är förskolan rörelsen.** Det finns ingen träning på tisdag och ingen match på lördag som rättar till det som inte blev av mellan åtta och fyra.

Föreningsidrotten följer plånboken, och det är mätt

Att barn i olika bostadsområden idrottar olika mycket är ingen gissning. Centrum för idrottsforskning har räknat på det, mot ett jämnt fördelat deltagande.

> **CENTRUM FÖR IDROTTSFORSKNING, IDROTTSSTATISTIK.SE, AVSNITTET SOCIOEKONOMI OCH BAKGRUND. BYGGER PÅ RAPPORTEN IDROTT OCH SEGREGATION: OM IDROTTENS ROLL I ETT OJÄMLIKT SAMHÄLLE, 2023, KAPITLET SOCIOEKONOMI PÅVERKAR UNGAS IDROTTANDE AV J. ARNOLDSSON. DELTAGANDESIFFRORNA AVSER 2021, OMRÅDESINDELNINGEN 2020.**
>
> ”I områden med stora socioekonomiska utmaningar (områdestyp 1) är underskottet av LOK-stödsregistrerade flickor 55 procent.”

I andra änden av skalan, i områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar, ligger flickors föreningsidrottande **36 procent över** det förväntade. **Samma land, samma år, nästan hundra procentenheters skillnad mellan ytterkanterna.**

Talen gäller flickor. Källan anger att skillnaden finns för båda könen men är tydligast för flickor, och ger inget eget tal för pojkar. Måttet är deltagande i föreningsidrott med statligt aktivitetsstöd, inte all rörelse, och åldersgruppen är 7–25 år. Siffrorna säger alltså ingenting om förskolebarn — de säger vad som finns, och inte finns, efter förskolan.

Vad som väntar det barnet

Räkna efter vad som är planerat för ett barn utan aktiviteter utanför förskolan.

ÅREN	PLANERAD RÖRELSE SOM ÄR BESLUTAD NÅGONSTANS	TIMMAR
1–5 år, förskolan	Läroplanen kräver återkommande fysisk aktivitet under dagen. Ingen nationell nivå anger hur mycket, och 9 av 250 kommuner kan visa ett mål med ett värde att mäta mot.	inget mått
6 år, förskoleklass	Ingen egen rad för idrott och hälsa i grundskolans timplan.	—

7–9 år, lågstadiet	Här börjar det som är schemalagt i en förordning. Idrott och hälsa, hela lågstadiet.	140

> **SKOLFÖRORDNINGEN (2011:185) BILAGA 1, TIMPLAN FÖR GRUNDSKOLAN. LYDELSEN ENLIGT SFS 2023:945, UTFÄRDAD 21 DECEMBER 2023, I KRAFT 1 JULI 2024.**
>
> ”Idrott och hälsa 140 180 280 600”

Talen är lågstadiet, mellanstadiet, högstadiet och totalt: 140 plus 180 plus 280 blir 600 timmar under hela grundskolan. Hur de fördelas över veckorna beslutar huvudmannen.

Fem år i förskolan utan ett mått, ett år i förskoleklass, och sedan 140 schemalagda timmar fördelade över tre läsår. De år då kroppen byggs ligger före den första timmen.

Därför står kravet i läroplanen och inte på föräldrarna

> **LÄROPLAN FÖR FÖRSKOLAN, LPFÖ 18. LYDELSEN ENLIGT SKOLFS 2025:23, I KRAFT 1 JULI 2025.**
>
> ”Barnen ska få förutsättningar att utveckla sin motorik och en allsidig rörelseförmåga genom att de ges möjlighet att delta i varierade fysiska aktiviteter återkommande under dagen.”

Förskolan är den enda plats där alla barn finns samtidigt. Meningen gäller alla barn lika — det barn vars föräldrar kan betala för en aktivitet, och det barn vars föräldrar inte kan det. Lägger man ansvaret någon annanstans lägger man det på plånboken.

> **VAD GRANSKNINGEN FANN FÖR DET BARNET**
>
> Av 250 bedömda kommuner kunde 9 visa ett mål med ett målvärde för barns rörelse, och 4 en åtgärd som följt av en uppföljning. Snittet blev 1,08 av 10 och 150 kommuner kunde inte visa en enda av de tio punkterna.
>
> **Ingen av de tio punkterna frågar efter det barn som rör sig minst, och ingen kommun erbjöd ett svar om det.** Det som inte mäts alls kan inte heller mätas ojämlikt — och då syns det aldrig.

> **DET HÄR PÅSTÅR VI INTE**
>
> Vi har inte mätt ett enda barn, och vi säger ingenting om vad ett barn ska klara vid en viss ålder. Siffrorna om föreningsidrotten gäller åldern 7–25 år och handlar om idrott i förening, inte om hur mycket barn rör sig. Det vi säger är snävare: det barn som inte har ett alternativ har bara förskolan, och förskolan har inget mått.

Citat ur Centrum för idrottsforskning, idrottsstatistik.se (deltagande 2021), ur Skolförordningen (2011:185) bilaga 1 enligt SFS 2023:945 och ur Lpfö 18 enligt SKOLFS 2025:23. Siffrorna gäller 251 bedömda kommuner, varav 250 bedömda punkt för punkt.

Rättigheter. Granskningen får citeras fritt med källhänvisning till DNA TOMORROW Sverige. Tabeller, diagram och den underliggande kommundatabasen får inte återpubliceras i sin helhet eller till väsentlig del utan skriftligt medgivande. Databasen omfattas av katalogskydd enligt 49 § upphovsrättslagen. Kontakt: kommun@dna-tomorrow.se